

Zaskarżalność orzeczeń sądów administracyjnych - popularnonaukowe streszczenie projektu

Celem projektu jest dokonanie oceny istniejącego modelu zaskarżalności orzeczeń sądów administracyjnych oraz zaproponowanie zmian uwzględniających oczekiwania podmiotów indywidualnych oraz możliwości finansowe i kadrowe sądów. Badania będą koncentrować się na kwestiach związanych z definicją, źródłami normatywnymi, funkcjami zaskarżalności, a także rekonstrukcją sposobów jej rozumienia pośród osób biorących udział w postępowaniu sądowym oraz czynników oddziałujących na efektywność obowiązującego w Polsce modelu zaskarżalności orzeczeń sądów administracyjnych.

Z socjologicznego punktu widzenia głównym celem badań pozostaje ustalenie sposobu pojmowania obecnego modelu i postulowanych modeli zaskarżalności orzeczeń w ramach postępowania sądowoadministracyjnego, w rzeczywistości społecznej. W badaniach ekonomicznych przepisy prawa oraz praktyka ich stosowania będą punktem wyjścia do analizy efektywności przyjętego modelu zaskarżalności z punktu widzenia organizacyjnego.

Uzyskane rezultaty posłużą do weryfikacji utrwalonych w nauce prawa wyznaczników definiowania pojęcia zaskarżalności oraz ich odniesienia do specyfiki wymiaru sprawiedliwości sprawowanego przez sądy administracyjne. Bazowanie jedynie na ustaleniach nauki z innych procedur sądowych nie odpowiada bowiem specyfice procesu sądowoadministracyjnego, który wymaga poświęcenia odrębnej uwagi polegającej w szczególności na wykształceniu adekwatnej siatki pojęciowej w oparciu o obserwowane zjawiska funkcjonowania sądownictwa administracyjnego.

Przedstawione problemy badawcze, będące splotem zagadnień konstytucyjnych, ustrojowych oraz procesowych nie były dotąd rozważane w nauce postępowania sądowoadministracyjnego. Funkcjonujący w obrocie prawnym od prawie 15 lat model instancyjności tego postępowania pozostaje w fazie rozwoju. Konieczne jest stworzenie podbudowy teoretycznej dla przyjmowanych rozwiązań. Planowane badania przyczynią się do wzbogacenia siatki pojęciowej zaskarżalności na potrzeby nauki postępowania sądowoadministracyjnego. Będą one obejmowały obszary dotąd niezbadane, takie jak ograniczenia zaskarżalności przed sądami administracyjnymi, istnienie środków zaskarżenia w ramach instancji poziomej, przedsądu oraz relacji ustrojowych pomiędzy instancyjnością postępowań administracyjnych, a procesem sądowym.

Badania socjologiczne pozwolą na empiryczne poszerzenie sfery badawczej socjologii prawa oraz skonfrontowanie jej teoretycznych założeń z praktyką funkcjonowania sądownictwa administracyjnego w Polsce.

Literatura nurtu ekonomicznej analizy prawa (Law&Economics) zostanie wzbogacona o empiryczną analizę porównawczą zależności pomiędzy normatywnym kształtem zaskarżalności (sfera regulacji prawnych) a sposobem organizacji i funkcjonowaniem struktury jaką tworzą sądy administracyjne. Wyjaśnione zostanie, do jakiego stopnia kształt instytucji prawnych determinuje funkcjonowanie sądów drugiej instancji w aspekcie ich sprawności i efektywności.

W ramach planowanego projektu badawczego problematyka zaskarżalności orzeczeń sądów administracyjnych będzie rozważana w sposób kompleksowy i zarazem interdyscyplinarny, począwszy od analizy samego pojęcia zaskarżalności oraz toku instancji sądowych, przez rozumienie tego terminu w innych wybranych państwach, na uwzględnieniu socjologicznego i ekonomicznego wymiaru działania zaskarżalności skończywszy.